

Отже, саме третя концепція є найоптимальнішою для визначення сутності гендерлекту. У цьому разі цікавою є теорія «відмінності», запропонована Д. Таннен [4, с. 44], за якою гендерні відмінності аналізують подібно до культурних відмінностей, що ускладнюють міжкультурну комунікацію. Оскільки чоловіки й жінки утворюють по-різному організовані групи, в дитинстві беруть участь у різних видах діяльності та орієнтовані на різні системи цінностей, досвід цих груп пояснює набуття різних комунікативних тактик [1, с. 236]. Перспективу подальших досліджень убачаємо у порівняльному вивченні мовлення сучасних жінок і чоловіків-політиків.

Література

1. Клецина І. С. *Гендерная социализация*. Москва : Наука, 1998. 295 с.
2. Миронова Н. *Становлення гендерної лінгвістики*. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Луцьк, 2009. С. 44–46.
3. Семенюк О. А. *Основи теорії мовної комунікації*. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
4. Таннен Д. *Гендер и язык*. Москва : МГЛУ, 2005. 123 с.

ЯК ТЕХНОЛОГІЇ ХХІ-ГО ВПЛИВАЮТЬ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ (IT'S IT SLANG?)

Шутка Д.

Національний університет «Львівська політехніка»

Інститут інформаційних технологій, автоматики та метрології

Кафедра «Комп'ютеризовані системи автоматики»

shine.at.dusk@gmail.com

Науковий керівник – **Василишин І. П.**, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови Національного університету «Львівська політехніка»

Українська літературна мова й технічна термінологія програмістів трохи суперечать... Чому питання ІТ-сленгу так часто порушують у різних дискусіях (ця не виняток), констатуючи, що це мовби знижує природну органічність та милозвучність української мови? Хочу

поділитися своїми поглядами та спробувати знайти баланс між хаосом усіх плюсів та мінусів. У словнику знаходимо визначення сленгу: «Сленг [англ. slang – жаргон] – жаргонні слова або вирази, характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків...» [3, с. 845].

Ніхто не здивується, якщо сказати, що інформаційні технології XXI-го століття поволі змінюють не тільки наше буденне життя, а ще й впливають на мову. Якщо ви колись мали змогу почути дискусію між спеціалістами технічних галузей, то могли зауважити, що більшість слів не зрозумілі «звичайним смертним». І хоча така риса властива професіоналам будь-яких галузей, проте саме сфера ІТ найбільше публічно виявляє свою «відстороненість» від чистої української літературної мови. Зазвичай, це відбувається через те, що програмісти використовують багато англіцизмів, які в поєднанні з професіоналізмами, переросли у своєрідний комп'ютерний сленг. Як результат, гуманітарії скаржаться на збіднення культури мови, а технарі обстоюють практичність.

Як і в багатьох питаннях на багатьох дискусіях, у цього також різні, по-своєму правдиві погляди, що призводить до непорозуміння. Українську мову часто пригноблювали й намагались викоринити, тому її збереження й збагачення культури мовлення в наш час понад усе. Зі свого боку, вироблений сленг комп'ютерників активно пропагує свої форми спілкування. Проте можу твердо заявити, що спосіб спілкування між людьми цієї професії вузькоспеціалізовано прив'язаний до їхньої роботи та зазвичай не поширюється за її межі, якщо не враховувати аматорів, які прагнуть самоствердитися в цьому світі як айтишники.

Розглянемо як приклад таку фразу з повсякденної лексики програміста: «Пліз, атачни мені в мило таски, які ми апрувнули з тімлідом на попередньому мітингу, щоб пофіксати баги з менеджментом креденшалів даних, зафетчених з сервака». Дійсно, такий сленг деформує мову та призводить до зниження культури мовлення. Я знаю, що цю саму фразу можна замінити на більш коректну і згоден, що використання англіцизмів замість слів-аналогів може здаватися нахабним у бік справжніх поціновувачів літературної мови. Та, як я вже згадував, є й інший бік медалі: така лексика більш практична, бо більшість замовників та співробітників – люди з англомовного сегменту, і для підвищення продуктивності програмістам легше використовувати слова й терміни, які не сильно відрізняються як для нас, так і для них. У результаті бажана продуктивність праці підви-

щується. Зрештою, швидкість й ефективність роботи більш значна за спосіб її виконання, а час – це гроші.

Проте розповідаю я це не для того, щоб виправдати програмістів під час використання сленгу замість українських аналогів, а щоб розставити все на свої місця. Звісно ж, кількість англіцизмів значно б зменшилася й ІТ-сленг потроху перейшов у чисту українську, якби «технарів» заохочували говорити «завдання» замість «таска» чи «превага» там, де вони вживають «фіча». Хоча, як зауважує Ярослава Качан, пишучи, навпаки, про українські відповідники чужомовних слів, «для мене «реп'яшки» (*rep'яшки* – *куки*, прим. Д. Ш.) також звучать наразі дико, проте слід усвідомлювати, що будь-які нововведення природно викликають спротив. Та варто зустрінути це слово 3-4 рази, і настає стадія прийняття... Навіть якщо на перших етапах нові слова будуть виглядати штучно, в довгостроковій перспективі ми виграємо, адже українська мова буде розвиватися і при цьому звучати гармонійно та узгоджено з іншими своїми словами» [1].

Проте все ж треба визнати, що за межами своєї професійної комунікації й спілкування тет-а-тет програмісти зазвичай не використовують видозмінену українську. Так само зі своїми клієнтами та замовниками вони спілкуються літературною (як того вимагають норми) українською мовою. Те, що програмісти завжди розмовляють тільки сленгом – черговий міф, адже їхній стиль спілкування інкапсульований у роботі. Як зауважує О. Письменчук, «частіше всього вживають сленг люди, які тільки частково належать до айтішників, наприклад менеджери, «ейчари». Серед спеціалістів сленг зустрічається тільки в спілкуванні між собою і не виходить за межі роботи, компанії або спільнот» [2].

Тому в професійній комунікації завжди потрібно відчувати межу між ІТ-сленгом та словами-паразитами й словами-покручами, які суттєво збіднюють рівень спілкування.

Література

1. Качан Я. Від дедлайна до речення: роздуми про українську мову в ІТ. URL: <https://dou.ua/lenta/columns/ukrainian-language-in-it/> (дата звернення 28.03.2019)
2. Письменчук О. Айті-шній сленг VS чистота мови. URL: <https://dou.ua/forums/topic/15905/>
3. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних сполучень / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. К.: Довіра. 1018 с.